1. Dünya Hayatı ve Ahiret

Ahiret, sözlükte "son, sonra olan ve son gün" anlamlarına gelir. Terim anlamıyla ahiret "kıyametin kopmasıyla başlayacak ebedî hayat"tır. Ahirete iman; iman esaslarından olup genellikle Kur'an'da "el-yevmül-ahir" (son gün) şeklinde, Allah'a (cc) imanla yan yana ve diğer inanç esaslarından daha fazla zikredilmiştir. Bu da ahiret inancının iman esasları arasında çok önemli olduğunu göstermektedir.[1]

Kur'an'da ahiret hayatı farklı isimlerle de anılır. El-yevmü'l-ahir (son gün, ahiret günü), yevmü'l-ba's (diriliş günü), yevmü'l-kıyame (kıyamet günü), yevmü'd-din (ceza ve mükâfat günü), yevmü'l-hisab (hesap günü), yevmü't-telak (kavuşma günü), yevmü'l-hasre (hasret ve pişmanlık günü).

Görsel 6.1: Dünya hayatı sonlu, ahiret hayatı ise sonsuzdur.

İslam'da dünya hayatına nasıl bakılması gerektiği ve ahiret hayatına iman birbiriyle dengeli bir şekilde anlaşılmak durumundadır. Kur'an'da dünya hayatının geçici olduğu belirtilmekte, ahiret hayatının ise ebedî olduğu sıkça vurgulanmaktadır. Bizlerden dünya hayatının geçici zevklerine kanmamamız istenmekte, ebedî olan ahiret hayatını hesaba katan bir anlayışla yaşamamız ısrarla tavsiye edilmektedir.

"Dünya hayatı ancak bir oyun ve bir eğlencedir. Elbette ki ahiret yurdu Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için daha hayırlıdır. Hâlâ akıllanmayacak mısınız?"[2]

"Dediler ki: Hayat ancak bu dünyada yaşadığımızdır. Ölürüz ve yaşarız. Bizi ancak zaman helâk eder. Bu hususta onların hiçbir bilgisi de yoktur. Onlar sadece zanna göre hüküm veriyorlar."[3]

"Hayat, şu dünya hayatımızdan ibarettir. (Kimimiz) ölürüz, (kimimiz) yaşarız; bir daha diriltilecek de değiliz."[4]

"Onlar hayat ancak bu dünyadaki hayatımızdan ibarettir; biz bir daha da diriltilecek değiliz demişlerdi. Rablerinin huzuruna getirildikleri zaman sen onları bir görsen! Allah: Bu (yeniden dirilme olayı), hak değil miymiş? diyecek. Onlar da Rabbimize ant olsun ki evet! diyecekler. Allah da öyle ise inkâr ettiğinizden dolayı azabı tadın! diyecek."[5]

B BİLGİ KUTUSU

Kur'an'da hayat kavramı hem dünya ve hem de ahiret hayatını ifade etmek için ortak kullanılır. Hayatı sadece "dünya hayatı" olarak gören ve "ahiret hayatı"nı yok sayan anlayış Kur'an'da reddedilmektedir.

1. A. Saim Kılavuz, İslam Akaidi, s. 331.
2. Enam suresi, 32. ayet.
3. Casiye suresi, 24. ayet.
4. Müminun suresi, 37. ayet.
5. Enam suresi, 29-30. ayetler.

Kur'an'da ahiret hayatına nispetle dünya hayatının geçiciliğine işaret eden pek çok ayetin yanında hem dünyanın hem de insanın belli amaçlar doğrultusunda yaratıldığı belirtilmektedir. Fânilik vurgusuna rağmen bu dünya hayatı öylesine yaratılmamıştır. İnsan da bu dünya hayatında yesin, içsin, eğlensin, amaçsızca yaşasın, sonunda ölüp gitsin ve yok olsun diye yaratılmamıştır. Nitekim bu konuda şu ayetler çok açık bilgiler sunmaktadır:

D DÜŞÜNELİM -TARTIŞALIM

İnsanların yaratılış amacı ve dünya hayatının anlamı üzerinde düşünerek arkadaşlarınızla tartışınız.

"Biz gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri bir oyun ve eğlence olsun diye yaratmadık."[6]

"Sizi boş ve anlamsız yere yarattığımızı ve bize dönmek zorunda olmadığınızı mı sanıyorsunuz?"[7]

Dünyanın ve insanın yaratılış gayeleri olduğuna göre bu yaratılışın anlamı ve amacı nedir? İnsan için en başta cevaplanması gereken temel soru budur. Kur'an'a göre dünya hayatının en önemli özelliği insan için bir imtihan oluşudur. Bu özellik bir ayette şöyle açıklanır:

"O hem ölümü hem de hayatı yaratmıştır ki sizi sınamaya tabi tutsun (ve böylece) davranış yönünden hanginiz daha iyidir (onu göstersin). O, üstündür, bağışlayandır."[8]

Görsel 6.2: Sayısız gök cismi arasında yaşam için gerekli şartların dünyamızda bir araya getirilmiş olması, hayatın amaçsız olmadığını gösterir.

İslam'a göre insan için dünya hayatı ahiretin tarlası gibidir. Zira insan, dünya hayatında yapıp ettiklerinin karşılığını ahiret hayatında görecektir. Bir anlamda burada ekilenler ahirette iyi-kötü, hayır-şer, cennet-cehennem şeklinde ürün olarak karşımıza çıkacaktır.

"Yeryüzü kendine has bir sarsıntıya uğratıldığı, içindekileri dışarıya çıkarıp attığı ve insan, 'Ona ne oluyor?' dediği zaman, işte o gün, yer kendi haberlerini anlatır. Çünkü Rabb'in ona (öyle) vahyetmiştir. O gün insanlar amellerinin kendilerine gösterilmesi için bölük bölük kabirlerinden çıkacaklardır. Artık kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse onun mükâfatını görecektir. Kim de zerre ağırlığınca bir kötülük işlerse onun cezasını görecektir."[9]

Dünya hayatının amacı, insanın yaratıcısını tanıyıp kulluk bilinciyle yaşamasıdır. **"Ben cinleri ve insanları ancak bana ibadet etsinler diye yarattım."**[10] Dünya hayatının nihai amacı ahiret hayatını kazanmak olmalıdır. Çünkü Kur'an'ın bildirdiği gibi dünya hayatı geçicidir. Asıl hayat, ebedî olan ahiret hayatıdır. Bir ayette şöyle buyrulur:

"Bu dünya hayatı geçici zevkler ve oyalanmadan başka bir şey değildir; ahiret yurduna gelince işte asıl hayat odur. Keşke bunu bilselerdi!"[11] Sonuçta dünya hayatı geçici olmasına rağmen insan için sonsuz ahiret hayatını kazandıracak büyük bir fırsattır.

6. Duhan suresi, 38. ayet.
7. Müminun suresi, 115. ayet.
8. Mülk suresi, 2. ayet.
9. Zilzal suresi, 1-8. ayetler.
10. Zariyat suresi, 56. ayet.
11. Ankebut suresi, 64. ayet.

B BİLGİ KUTUSU

Bir an için şöyle düşünelim: Ahiret hayatı yok ve hayat sadece bu dünya hayatından ibaret! Ölümle her şey bitiyor! Ölüm bir son! Böylesi bir düşünceyi en başta kalbimiz ve vicdanımız olmak üzere aklımız hiçbir şekilde kabul etmek istemeyecektir.

Ahiret hayatı olmazsa dünya hayatı anlamını kaybeder!

Ahireti yok sayarak hayatın sadece bu dünyadan ibaret olduğu düşünmek, hayatı anlamsızlaştırır. Dünya, varlık, bilgi, sevgi, saygı hemen her şey anlamsız hâle gelir. Vicdanımızı tatmin eden anlamlı, makul, tutarlı açıklamalar son bulur. Çünkü dünya hayatı az bir mutluluğa karşılık sıkıntı, zorluk, acı ve üzüntülerle dolu kısacık bir hayattır. Yoklukla son bulacak geçici bir dünya hayatı, insan aklını tatmin edip rahatlatamaz. Çünkü bizlerdeki en temel isteklerden, ruhumuzdaki en köklü arzulardan biri de ebedilik arzusudur.

Ebedî hayat için yaratılmış olmak daha anlamlı ve akla daha yatkındır. Ayrıca duygularımıza cevap verebilmesi ve bizleri anlamlı ve yaşanabilir bir hayata yönlendirmesi bakımından da daha tatmin edicidir.

"… Dünya hayatını ahirete tercih mi ediyorsunuz? Fakat dünya hayatının faydası ahiretin yanında pek azdır."[12]

"… Sakınanlar için ahiret yurdu elbette daha iyidir. Hâlâ aklınızı kullanmıyor musunuz?"[13]

"Allah dilediğine rızkını bollaştırır da daraltır da. Onlar dünya hayatıyla şımardılar. Oysa ahiretin yanında dünya hayatı, geçici bir faydadan başka bir şey değildir."[14]

"Dünya hayatını ahirete tercih edenler, (insanları) Allah yolundan çevirip onu eğri ve çelişkili göstermek isteyenler var ya, işte onlar derin bir sapıklık içindedirler."[15]

"Size verilen her şey dünya hayatının geçici zevklerinden ibarettir. Allah katında olanlar ise daha iyi ve daha kalıcıdır. Bunlar, iman eden ve Rablerine dayanıp güvenenler içindir."[16]

Görsel 6.3: Ahiret hayatı olmazsa dünya hayatı anlamını kaybeder.

12. Tevbe suresi, 38. ayet.
13. Yusuf suresi, 109. ayet.
14. Rad suresi, 26. ayet.
15. İbrahim suresi, 3. ayet.
16. Şûra suresi, 36. ayet.